

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	17 Rhagfyr 2013
Aelod Arweiniol / Swyddog:	Y Cynghorydd Julian Thompson-Hill / Paul McGrady
Awdur yr Adroddiad:	Richard Weigh, Prif Gyfrifydd
Teitl:	Adroddiad Cyllid

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn rhoi manylion am gyllideb refeniw ac arbedion y cyngor fel y cytunwyd arnynt ar gyfer 2013/14. Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi diweddariad cryno ynghylch y Cynllun Cyfalaf yn ogystal â'r Cyfrif Refeniw Tai a'r Cynllun Cyfalaf Tai.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Pwrpas yr adroddiad yw darparu diweddariad ar sefyllfa ariannol gyfredol y Cyngor.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod aelodau yn nodi'r cynnydd yn erbyn strategaeth y gyllideb y cytunwyd arni.

4. Manylion am yr Adroddiad

Mae'r adroddiad yn rhoi crynodeb o gyllideb refeniw'r Cyngor ar gyfer 2013/14 (**Atodiad 1**). Cyllideb net y Cyngor yw £192m. Ar ddiwedd mis Tachwedd, rhagwelir tanwariant ar gyllidebau gwasanaeth a chorfforaethol o £656k (£763 y mis diwethaf) sy'n cynrychioli amrywiad o 0.51%.

Mae **Atodiad 2** yr adroddiad yn dangos y cynnydd hyd yn hyn yn erbyn yr arbedion a amlygwyd yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig 2012/13. Cytunwyd ar darged arbed o £3.061 miliwn ar gyfer y flwyddyn a hyd yn hyn mae 72% wedi'u cyflawni (67% y mis diwethaf).

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae rheolaeth effeithiol o gyllideb refeniw a chyfalaf y cyngor a darparu strategaeth y gyllideb y cytunwyd arni'n sail i weithgareddau ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd yn costio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae rhagolygon gwasanaethau cefnogi wedi'u nodi isod, os yw'n angenrheidiol:

Gwasanaethau Priffyrdd a'r Amgylchedd - y rhagolygon ar hyn o bryd yw gorwariant o £237k. Gobeithir y bydd y gorwariant net yn gostwng pan fydd effaith llawn ailstrwythuro'r gwasanaeth yn cael ei ddatrys. Mae'r prif feysydd sy'n peri pryder yn parhau:

- Mae pwysau'n parhau gyda Chludiant Ysgol yn ymwneud â nifer y dyddiau ysgol yn 2013/14 (effaith un tro sydd wedi'i ddiwallu drwy ddefnyddio tanwariant un tro) a chynnydd mewn galw. Gorwariodd y gwasanaeth o £178k yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf, ac mae'r pwysau cyllidebol hyn wedi parhau eleni.
- Mae'r incwm parcio yn is o'u cymharu â'r blynyddoedd blaenorol gan achosi pwysau o £68k. Y prif feysydd sy'n cael eu heffeithio yw'r Rhyl a Phrestatyn, Prestatyn yn bennaf oherwydd argaeledd parcio am ddim ar gael yn y parc manwerthu a bydd yn bwysau fydd yn ailadrodd ar gyfer y gwasanaeth. Rhagwelir y bydd y llifogydd diweddar yn y Rhyl yn cael effaith andwyol pellach ar y lefelau incwm. Bydd mwy o wybodaeth ynglŷn â hyn yn cael ei chynnwys mewn adroddiadau yn y dyfodol.

Tai a Datblygu Cymunedol - mae'r tanwariant yn cynnwys £256k yng nghyllideb Cynlluniau Tref ac Ardal. Mae'r arian wedi'i ymrwymo i brosiectau ond mae oedi mewn gwariant gwirioneddol oherwydd yr amser a gymerwyd i gwblhau astudiaethau dichonolrwydd ac i fanteisio ar gyfleodd i dderbyn arian cyfatebol. Yn ogystal, yn seiliedig ar y gyfradd bresennol o wariant, bydd £50k o'r cyllid blaenoriaethol a ddyfarnwyd yn 2013/14 yn cael ei ymrwymo (ond ni fydd yn cael ei wario erbyn diwedd y flwyddyn ariannol). Bydd adroddiad manwl ar y Cynlluniau Tref ac Ardal yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet ar 17 Rhagfyr.

Gwella Ysgolion a Chynhwysiant - fel yr adroddwyd yn y misoedd diwethaf, mae'r sefyllfa gytbwys a ragwelwyd ar gyfer Gwella Ysgolion yn cynnwys rhagdybiaeth y bydd tanwariant yn 2013/14 o £251k o Leoedd Tu Allan i'r Sir ac Adenillion yn cael eu gosod mewn cronfa wrth gefn er mwyn darparu arian at raid ar gyfer unrhyw gynnydd mewn costau yn y dyfodol, gan alluogi rhyddhau £200k effeithlonrwydd cyllideb sail yn 2014/15.

Ysgolion - ar ddiwedd mis Tachwedd y rhagamcan ar gyfer balansau ysgolion yw £2.915 miliwn, sy'n symudiad positif o £45k ar falansau a ddygwyd ymlaen o 2012/13, (£2.870m). Mae gan y ddwy ysgol gynlluniau adfer ac yn gweithio'n galed tuag at y targedau a bennwyd yn y cynlluniau hyn. Mae'r Gyllideb nad yw'n ddirprwyedig yn rhagweld tanwariant o £118k ar hyn o bryd. Mae'r rhagamcan hwn yn seiliedig ar yr holl ddefnyddiau hysbys o'r cyllidebau wrth gefn a ddelir yn ganolog.

Cyllidebau corfforaethol - bydd costau cysylltiedig â'r llifogydd diweddar yn y Rhyl yn dod yn gliriach yn ystod yr wythnosau nesaf. Os yw'n berthnasol, bydd sylwadau'n cael eu gwneud i Lywodraeth Cymru dan ddarpariaethau

cynlluniau cymorth ariannol brys. Bydd y costau sy'n gysylltiedig â'r llifogydd naill ai'n cael eu cwrdd gan Lywodraeth Cymru neu'n gorfforaethol drwy falansau'r Cyngor.

Cariwyd cronfeydd wrth gefn y **Cynllun Corfforaethol** o £10.3m ymlaen i 2013/14, gan adael gofyniad arian o tua £11.7m i ddarparu'r Cynllun. Roedd cyllideb 2013/14 yn clustnodi adnoddau cyllideb newydd o £600k i'w dyrannu i Gronfa Wrth Gefn y Cynllun Corfforaethol a gwnaed rhagdybiaethau y byddai adnoddau a nodwyd yn flaenorol yn cael eu trosglwyddo i ariannu'r Cynllun Corfforaethol petai'r amgylchiadau'n caniatáu hynny. Rhagwelir ar hyn o bryd y bydd £3.1m yn cael ei ddefnyddio i ariannu'r Cynllun.

Mae cyllideb y **Cyfrif Refeniw Tai (CRT)** hefyd wedi'i chynnwys yn Atodiad 1 er hwylustod, ond mae adnoddau CRT yn gyllid ar wahân i brif adnoddau'r cyngor, a gellir ond eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau tai'r cyngor. Mae'r sefyllfa refeniw diweddaraf yn rhagamcanu £8k o ostyngiad yn y balansau ar ddiwedd y flwyddyn, sy'n welliant o £94k ar ragamcan y gyllideb. Mae'r Cynllun Cyfalaf Tai yn unol â'r targed i wario £8.1m a dylai Safon Ansawdd Tai Cymru fod wedi'i gyflawni erbyn diwedd 2013/14.

Mae crynodeb o'r **Cynllun Cyfalaf** wedi'i amgáu fel **Atodiad 3**. Mae'r cynllun cyfalaf cyffredinol a gymeradwywyd yn £40.6m ac mae'r gwariant hyd at ddiwedd mis Tachwedd yn £15.6 miliwn. Hefyd wedi'i gynnwys yn Atodiad 3 mae'r gwariant arfaethedig o £6.6m ar y **Cynllun Corfforaethol**. **Mae Atodiad 4** yn cynnwys y diweddaraf ar y prosiectau cyfalaf mawr sydd o fewn y Cynllun Cyfalaf ar gyfer eleni.

7. Beth yw prif gasgliadau'r asesiad a wnaed o effaith y penderfyniad hwn ar gydraddoldeb?

Cyflwynwyd crynodeb o'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb i'r Cyngor ym mis Chwefror 2013.

8. Pa ymgynghori a wnaed gyda'r Pwyllgor Archwilio ac eraill?

Cynhaliwyd ymarferion herio gwasanaeth gyda phob pennaeth gwasanaeth ac roedd cynrychiolwyr o'r pwyllgor archwilio a'r Cabinet yn rhan o'r ymarferion hyn. Cynhaliwyd gweithdai Cynllun Corfforaethol a'r Gyllideb gydag aelodau ym mis Medi, Tachwedd a Rhagfyr. Cymeradwyodd y Cyngor y cynllun cyfalaf yn dilyn craffu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol ac wedi i'r cabinet ei argymhell.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'n bwysig bod gwasanaethau yn parhau i reoli cyllidebau'n ddoeth a bod unrhyw arian dros ben yn ystod y flwyddyn yn cael ei ystyried yng nghydestun sefyllfa ariannol y tymor canolig, yn enwedig oherwydd cyfraddau gostyngiadau cyllidebau sydd eu hangen yn y ddwy flynedd nesaf.

Ar ddiwedd mis Tachwedd, roedd cyfanswm benthyciad y cyngor yn £132.4544 miliwn ar raddfa gyfartalog o 5.79%. Roedd balansau buddsoddi yn £25m ar gyfradd gyfartalog o 0.82%.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Dyma'r cyfnod ariannol mwyaf heriol y mae'r cyngor wedi'i wynebu a bydd methu â chyflawni'r strategaeth gyllidol y cytunwyd arni yn rhoi pwysau ychwanegol ar wasanaethau yn ystod y flwyddyn ariannol gyfredol a thros y blynyddoedd ariannol sydd i ddod. Bydd monitro a rheoli'r gyllideb yn effeithiol yn helpu i sicrhau bod y strategaeth ariannol yn cael ei chyflawni.

Mae'r CRT yn gwneud buddsoddiad cyfalaf sylweddol i wella'r stoc tai ac yn defnyddio benthyciadau a grantiau i ariannu'r gwaith. Rhaid i unrhyw fenthyciad fod yn fforddiadwy ac mae gwaith monitro rheolaidd a chymeradwyaeth flynyddol ac asesiad hyfywedd o Gynllun Busnes y Stoc Tai yn sicrhau mai felly y mae.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol o dan Adran 151 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu eu materion ariannol.